

Vlaanderen
is materiaalbewust

INTEGRATIE IZAS-VEREISTEN IN PROCESSEN

ADDENDUM BIJ DE HANDLEIDING IZAS

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM.VLAANDEREN.BE

////////////////////////////////////

INTEGRATIE IZAS-
VEREISTEN IN
PROCESSEN

Addendum bij de handleiding bevraging IZAS /
27.10.2023

////////////////////////////////////

DOCUMENTBESCHRIJVING

1 <i>Titel van publicatie:</i>
Integratie IZAS-vereisten in processen.
Addendum bij de handleiding bevraging IZAS.	2 <i>Verantwoordelijke Uitgever:</i>
OVAM
3 <i>Wettelijk Depot nummer:</i> n.v.t.	4 <i>Trefwoorden:</i>
Monitoring, zwerfvuil, IZAS,
straatvuilnisbakken
5 <i>Samenvatting:</i>
Dit document dient ter ondersteuning en illustratie van de integratie van de informatievereisten die voortvloeien uit de bevraging Ingezameld Zwerfvuil en Afval uit Straatvuilnisbakken (IZAS) in de relevante processen binnen de werking van de relevante dienst(en) en dient als addendum bij 'Handleiding bij de online vragenlijst voor de monitoring van de hoeveelheden zwerfvuil' (2023).	
6 <i>Aantal bladzijden:</i> 19	7 <i>Aantal tabellen en figuren:</i> /
8 <i>Datum publicatie:</i>
2023	9 <i>Prijs*:</i> /
10 <i>Begeleidingsgroep en/of auteur:</i> Onderzoek in opdracht van OVAM door Annick Gommers (KENTER) en Luc Wittebolle (SuMa Consulting); Gust Michiels (OVAM); Eline Sonneveld (OVAM)	11 <i>Contactpersonen:</i>
Gust Michiels, gust.michiels@ovam.be ;
12 <i>Andere titels over dit onderwerp:</i>
Handleiding bij de online vragenlijst voor de monitoring van de hoeveelheden zwerfvuil (2023)	

U hebt het recht deze brochure te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: ovam.vlaanderen.be

* Prijswijzigingen voorbehouden.

INHOUD

1	Context & doel: kwaliteit doorheen de informatieketen	5
2	Praktische integratie van IZAS-vereisten in het opruimproces van uw organisatie	6
2.1	Overzicht instrumenten	6
2.1.1	Een 5-stappenplan	6
2.1.2	Een procesmatrix	7
2.2	STAP 1 – Definieer pakket van eisen	8
2.2.1	Wat willen we bereiken?	8
2.2.2	Hoe pakt u dit best aan?	8
2.2.3	Wat is het verwachte resultaat?	9
2.3	STAP 2 – Definieer logistieke laag	10
2.3.1	Wat willen we bereiken?	10
2.3.2	Hoe pakt u dit best aan?	10
2.3.3	Wat is het verwachte resultaat?	11
2.4	STAP 3 – Definieer informatie- & documentatielaag	12
2.4.1	Wat willen we bereiken?	12
2.4.2	Hoe pakt u dit best aan?	12
2.4.3	Wat is het verwachte resultaat?	13
2.5	STAP 4 – Definieer organisatielaag	14
2.5.1	Wat willen we bereiken?	14
2.5.2	Hoe pakt u dit best aan?	14
2.5.3	Wat is het verwachte resultaat?	15
2.6	STAP 5 – Definieer risicobeheerlaag	16
2.6.1	Wat willen we bereiken?	16
2.6.2	Hoe pakt u dit best aan?	16
2.6.3	Wat is het verwachte resultaat?	18
2.7	Voorbeeld consolidatie informatie in procesmatrix	19

1 CONTEXT & DOEL: KWALITEIT DOORHEEN DE INFORMATIEKETEN

Excellente rapporteringskaders zorgen ervoor dat de gerapporteerde informatie relevant, volledig, betrouwbaar, objectief en verstaanbaar (ondubbelzinnig) is.

Voor de IZAS-vragenlijst betekent dit dat de verzamelde data correct in de vragenlijst worden ingevuld, en dat de datavergaring aan (minimale) kwaliteitseisen voldoet. Dit kort addendum ondersteunt de integratie van het monitoren en het invullen van de IZAS-vragenlijst in de processen en procedures van uw organisatie.

Procedures beschrijven de processen die verband houden met de opmaak en de correcte invulling van de vragenlijst overeenkomstig het pakket van eisen. Praktisch betekent dit dat:

- Het doel en voorwerp van de procedure werden verduidelijkt;
- De input, output en activiteiten die vereist zijn om de verwachte output te genereren werden toegelicht: 1) een cijferresultaat dat beantwoordt aan de IZAS-kwaliteitseisen en 2) de stavende stukken ter onderbouwing van het cijferresultaat (bv. een weegbon);
- De rollen en verantwoordelijkheden zijn verduidelijkt (wie doet wat in welke stap van het proces?);
- De systemen die voor het proces nodig zijn werden gedefinieerd/aangepast. Het kan bijvoorbeeld gaan om een weegbrug, een SAP-systeem, dagrapporten, enzovoort;
- Een risicoanalyse werd uitgevoerd en gepaste risicobeheermaatregelen werden geïmplementeerd;
- Het proces werd neergeschreven en actoren binnen het proces werden geschoold in het gebruik van de procedure;
- Er *toezicht* is op de correcte naleving van de procedure.

Uw organisatie zal mogelijk al processen en procedures gedefinieerd hebben om de huidige wijze van opruiming van het zwerfvuil en het beheer van afval uit straatvuilnisbakken in goede banen te leiden. Met dit addendum willen we u helpen om deze processen te herbekijken in het licht van de IZAS-vereisten, en waar nodig de processen en procedures aan te passen aan deze vereisten. In de praktijk, betekent dit het nazicht en de aanpassing van processen en procedures voor elk van de relevante fracties. Het betreft hier de processen en procedures die verband houden met het machinaal vegen, het manueel vegen, de zwerfvuilopruiming door vrijwilligers en het ledigen van straatvuilnisbakken. Dit addendum wordt u vrijblijvend aangeboden als hulpmiddel en wil in geen enkele zin een vast kader opleggen waarbinnen u aan de slag moet.

2 PRAKTISCHE INTEGRATIE VAN IZAS-VEREISTEN IN HET OPRUIMPROCES VAN UW ORGANISATIE

2.1 OVERZICHT INSTRUMENTEN

2.1.1 Een 5-stappenplan

De integratie van IZAS-vereisten in het opruimproces gebeurt aan de hand van een gelaagde aanpak in vijf stappen die op elkaar voortbouwen. Het begint allemaal met het definiëren van een pakket van eisen waaraan een IZAS-conform opruimproces dient te beantwoorden. Vervolgens definieert u achtereenvolgens de logistieke, informatie-, organisatie- en risicobeheerlaag. Elke stap valt uiteen in een aantal taken. Deze worden hieronder per stap schematisch weer gegeven.

Integratie van verschillende lagen

5	Risicobeheerlaag	Taak 5.1 Identificeer en evalueer de risico's van het aangepaste opruimproces Taak 5.2. Identificeer en evalueer risicobeheersmaatregelen Taak 5.3 Integreer risicobeheersmaatregelen in het aangepaste opruimproces
4	Organisatielaag	Taak 4.1 Identificeer rollen en verantwoordelijkheden van het aangepaste opruimproces Taak 4.2 Beschrijf rollen en verantwoordelijkheden van het aangepaste opruimproces
3	Informatielaag	Taak 3.1 Identificeer Informatienoden voor een IZAS-conform opruimproces Taak 3.2 Definieer relevante opties voor het concretiseren van de informatielaag Taak 3.3 Evalueer opties en selecteer voorkeuropties Taak 3.4 Beschrijf de informatielaag
2	Logistieke laag	Taak 2.1 Identificeer eisen die een invloed hebben op de logistieke organisatie Taak 2.2 Definieer relevante opties voor het concretiseren van de logistieke laag Taak 2.3 Evalueer opties en selecteer voorkeuropties Taak 2.4 Beschrijf het nieuwe /aangepaste logistieke proces
1	Pakket van eisen	Taak 1.1 Selecteer gewenste monitoringmethode Taak 1.2 Identificeer eisen voor de geselecteerde monitoringmethode

Figuur 1 – Overzicht aanpak

Deze vijf stappen dienen voor elk van de relevante fracties afzonderlijk te worden doorlopen om de concrete implicaties van de IZAS-vereisten voor de verschillende proceslagen inzichtelijk te maken.

2.1.2 Een procesmatrix

Een opruimproces voor een bepaalde fractie bestaat uit een aantal hoofdactiviteiten, bijvoorbeeld: voorbereiding, opruiming, afvoeren en overslag, afvoeren en eindverwerking, nazorg. Om het overzicht te bewaren kan het nuttig zijn om per proceslaag (logistieke, informatie-, organisatie-, en risicobeheerlaag) na te gaan welke aanpassingen nodig zijn om aan de IZAS-vereisten te voldoen. Hiervoor kan met een procesmatrix (zie Figuur 2) gewerkt worden. Op deze wijze kan u al de informatie die u nodig heeft om een aangepast proces/procedure uit te tekenen op een gestructureerde en inzichtelijke manier bij elkaar brengen.

Procesmatrix

		proceslagen			
		Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
procesactiviteiten	Voorbereiding				
	Opruiming				
	Afvoeren en overslag				
	Afvoeren en eindverwerking				
	Nazorg				

Figuur 2 - Procesmatrix

Gebruik voor elk van de relevante fracties een afzonderlijk procesmatrix.

2.2 STAP 1 – DEFINIEER PAKKET VAN EISEN

2.2.1 Wat willen we bereiken?

In deze stap gaat u de IZAS-vereisten vaststellen waaraan het opruimproces voor de geselecteerde fractie dient te beantwoorden. Dit pakket van eisen geldt dan als leidraad voor de aanpassing van logistieke, informatie-, organisatie- en risicobeheeraspecten.

2.2.2 Hoe pakt u dit best aan?

Taak 1.1 Selecteer gewenste monitoringmethode

Voor elk van de relevante fracties (manueel veegvuil; machinaal veegvuil, zwerfvuil opgeruimd door vrijwilligers; afval uit straatvuilnisbakjes) dient u vast te stellen welke methode u zal hanteren voor de inzameling en monitoring van de relevante gegevens. Hiervoor kan u de beslisbomen uit de IZAS-handleiding¹ gebruiken.

TIP: Denk op middellange termijn. Een monitoringmethode die het minste aanpassingen vergt (ten opzichte van de huidige aanpak), kan op het eerste zicht de meest aantrekkelijke oplossing lijken. Toch kan het zinvol zijn om bij de keuze van methode rekening te houden met de 'houdbaarheid' van de methode op de langere termijn. Zo zijn bepaalde methodes slechts tijdelijk toegelaten. Door hiermee rekening te houden vermijdt u om op korte of middellange termijn het opruimproces opnieuw te moeten aanpassen om aan de IZAS-vereisten te voldoen.

Taak 1.2 Identificeer eisen voor de geselecteerde monitoringsmethode

Vereisten geven het resultaat dat moet bereikt worden, bijvoorbeeld: een gescheiden inzameling/ophaling. Hoe deze praktisch wordt georganiseerd, is afhankelijk van de concrete situatie en voorkeuren van uw organisatie.

De IZAS-handleiding geeft voor elk van de monitoringsmethoden een aantal informatievereisten mee. Zo bijvoorbeeld gelden volgende eisen indien voor de monitoringmethode "Manueel vegen – pmd – methode 1a" gekozen wordt:

¹ Handleiding bevraging IZAS, zie <https://ovam.vlaanderen.be/handleiding-izas>

- Het pmd-afval moet afzonderlijk worden ingezameld en gewogen (i.e. niet vermengd met het pmd-afval van andere zwerfvuilfracties of van huishoudelijk afval, noch met sluikestort dat tijdens het manueel vegen eventueel wordt opgeruimd;
- Het gewicht van het pmd-afval van het manueel vegen moet voor de individuele gemeente (i.e. niet voor meerdere gemeenten samen) bekend zijn.
- Het totaal gewicht van het pmd-afval dat via manueel vegen afzonderlijk werd ingezameld in de gemeente moet beschikbaar zijn voor het referentiejaar (in ton).
- De weging moet gebeuren d.m.v. geijkt weegstelsel (bv. weegbrug, weegstelsel op veegwagen, enzovoort)
- Het resultaat van de weging moet gedocumenteerd/gestaafd worden door weegbon of op een andere wijze met vergelijkbare bewijskracht

TIP: Uitbesteding opruimingsactiviteiten. Indien (een deel van) de opruiming/lediging wordt uitbesteed, dan worden de bestekken best zo opgesteld / aangepast dat de dienstverlener zijn logistieke organisatie kan vormgeven om aan de IZAS-vereisten te voldoen. Ook voor lopende contracten kan een aanpassing van de huidige logistieke organisatie vereist zijn. Ga in gesprek met de dienstverlener zodat hij de nodige aanpassingen kan doorvoeren.

2.2.3 Wat is het verwachte resultaat?

Voor elk van de relevante fracties (manueel veegvuil; machinaal veegvuil, zwerfvuil opgeruimd door vrijwilligers; afval uit straatvuilnisbakjes) weet u nu welke monitoringsmethode uw organisatie wil hanteren en welke eisen hierbij vanuit de IZAS-handleiding worden gesteld.

2.3 STAP 2 – DEFINIEER LOGISTIEKE LAAG

2.3.1 Wat willen we bereiken?

Een aantal kenmerken van de geselecteerde monitoringsmethode zullen mee het logistieke proces vormgeven. In deze stap willen we de logistieke laag op de gekozen monitoringsmethode afstemmen.

2.3.2 Hoe pakt u dit best aan?

Taak 2.1 Identificeer eisen die een invloed hebben op de logistieke organisatie

In het voorbeeld voor “Manueel vegen – pmd – methode 1a heeft de vereiste “Het pmd-afval moet afzonderlijk worden ingezameld en gewogen” mogelijk een invloed op de keuze van:

- infrastructuur en instrumenten (bijvoorbeeld rolcontainers met Rfid; aankoop weegbrug of gebruiksovereenkomst weegbrug derde);
- ophaalroute (bijvoorbeeld via een weegbrug);
- rollend materieel (bijvoorbeeld via kleinere of grotere wagens om de rolcontainers van het manueel vegen tussentijds te ledigen);
- organisatie van overslag en tijdelijke opslag om vermenging te vermijden;
- etc.

Taak 2.2 Definieer relevante opties voor het logistieke proces

Op basis van taak 2.1 kan u nu nagaan hoe het logistieke proces best aan de IZAS-vereisten kan aangepast worden. Vaak zullen hiervoor verschillende opties voorhanden zijn. Zo bijvoorbeeld kan een weging van de rolcontainers voorzien worden via een weegsysteem van de ophaalwagens of kan er voorzien worden in een inzameling waarbij de ophaalwagen gewogen wordt via een weegbrug (bijv. via een omweg langs het gemeentelijk recyclagepark).

Taak 2.3 Evalueer opties en selecteer voorkeuropties

Evalueer de meest relevante opties (welke investeringen, aanpassingen, ... zijn nodig en wat is de impact op inzet arbeidskrachten, enzovoort) en definieer welke optie(s) de voorkeur van de gemeente wegdragen (= voorkeuropties). Het zijn deze voorkeuropties die de logistieke laag van het opruimproces bepalen. De logistieke laag vormt de basis waarop de informatie- en organisatielagen van het aangepaste opruimproces zich zullen enten.

TIP: Zoek naar synergiën. Bekijk bij de selectie van voorkeuroptie de mogelijke synergiën door de afstemming van de logistieke opties voor meerdere fracties. Zo kan bijvoorbeeld een afstemming tussen machinaal en manueel vegen of manueel vegen en de fractie uit de inzameling door vrijwilligers mogelijk tot een efficiëntietoename leiden.

Taak 2.4 Beschrijf de logistieke laag

Het opruimproces kan bestaan uit een aantal hoofdactiviteiten: voorbereiding, opruiming, afvoeren naar overslag, afvoeren naar eindverwerking, nazorg. Deze kunnen als aanknopingspunt gebruikt worden om de logistieke laag nader te beschrijven.

Zo bijvoorbeeld zal bij de activiteit “voorbereiding” van de opruiming voor “Manueel vegen – pmd – methode 1a” mogelijk in een dubbele rolcontainer (één voor pmd en één voor rest zwerfvuil) die een gescheiden inzameling van pmd-zwerfvuil mogelijk maakt, moeten voorzien worden.

Voor de beschrijving van de aanpassingen aan de hoofdactiviteiten van het opruimproces aan de vereisten voor de logistieke laag kan u gebruik maken van de procesmatrix (zie kolom “Logistieke laag”).

	Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
Voorbereiding				
Opruiming				
Afvoer en overslag				
Afvoeren en eindverwerking				
Nazorg				

2.3.3 Wat is het verwachte resultaat?

De logistieke laag van het opruimproces is gedefinieerd en is afgestemd op de gekozen monitoringsmethodes.

2.4 STAP 3 – DEFINIEER INFORMATIE- & DOCUMENTATIELAAG

2.4.1 Wat willen we bereiken?

We willen de juiste informatie verzamelen om de IZAS-vragenlijst correct te kunnen invullen en deze documenteren. Door de informatie te documenteren creëren we een 'controlespoor' (de zogenaamde 'audit trail')² die toelaat om de verzamelde informatie naar de bron terug te sporen. Op deze manier wordt de informatie controleerbaar.

2.4.2 Hoe pakt u dit best aan?

Taak 3.1 Identificeer Informatienoden voor een IZAS-conform proces

In het voorbeeld voor "Manueel vegen – pmd – methode 1a" heeft de vereiste om over het "Totaal gewicht van het pmd-afval dat via manueel vegen afzonderlijk werd ingezameld in de gemeente in het referentiejaar (in ton)" te kunnen beschikken tot gevolg dat er informatie dient te worden bijgehouden over:

- de data waarop het zwerfvuil werd opgeruimd
- de locatie (gemeente volstaat doorgaans) waar het zwerfvuil werd opgeruimd
- het feit dat het om onvermengd pmd gaat
- het gewicht dat werd opgeruimd (per ophaaldatum)
- ...

Taak 3.2 Definieer relevante opties voor het concretiseren van de informatielaag

Op basis van taak 3.1 kan u nu nagaan hoe de informatie het best op de logistieke laag (zoals, gedefinieerd in taak 2.3) kan worden geënt. Ook hier zullen vaak verschillende opties voorhanden zijn. Zo bijvoorbeeld kunnen zwerfvuilgegevens worden opgenomen in een dagboek of via een specifieke app in een tablet worden ingegeven, enzovoort.

Beschrijf vertrekkende vanuit de logistieke laag welke informatie op welk tijdstip en op welke wijze (welke systemen, welke kwaliteitseisen) dient te worden verzamelen.

² Letterlijk: het spoor van een audit of controle. Het stelt een onderneming of toezichthouder in staat om transacties administratief op te volgen en te controleren.

TIP: Uitbesteding opruimingsactiviteiten. Indien (een deel van) de opruiming/lediging wordt uitbesteed, moeten de bestekken zo worden opgesteld / aangepast om ervoor te zorgen dat de dienstverlener de nodige informatie kan aanleveren, en dit overeenkomstig de kwaliteitseisen. Opgelet, voor lopende contracten kan een aanpassing van de huidige informatievergaring vereist zijn. Ga in gesprek met de dienstverlener zodat hij de nodige aanpassingen kan doorvoeren.

Taak 3.3 Evalueer opties en selecteer voorkeuropties

Evalueer de meest relevante opties (welke investeringen, IT-aanpassingen, impact op inzet arbeidskrachten, etc.) en duid aan welke voorkeuroptie u kiest. Het zijn deze voorkeuropties die de informatielaag van het aangepaste opruimproces bepalen.

Taak 3.4 Beschrijf de informatielaag

Vertrek vanuit het opruimproces, en definieer rekening houdend met de logistieke laag welke informatie, via welke systemen, evt. volgens welke frequentie, en volgens welke modaliteiten verzameld moet worden.

Bekijk meteen ook hoe de informatie die vanuit het terrein wordt verzameld centraal geaggregeerd en gedocumenteerd kan worden op het niveau van de gemeente (of intercommunale) en welke implicaties dit heeft op het vlak van systemen (bv. IT-aanpassingen of het centraliseren van de data in een rekenblad) en procedures (niet enkel op de eigen laptop bijhouden; back-ups maken, etc.).

Voor de beschrijving van de aanpassingen aan de hoofdactiviteiten van het opruimproces aan de vereisten voor de informatielaag kan u gebruik maken van de procesmatrix (zie kolom "Informatielaag").

	Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
Vorbereiding				
Opruiming				
Afvoer en overslag				
Afvoeren en eindverwerking				
Nazorg				

2.4.3 Wat is het verwachte resultaat?

De informatielaag van het aan de IZAS-vereisten aangepaste opruimproces is gedefinieerd, ent zich op de logistieke laag en is afgestemd op de gekozen monitoringsmethodes.

2.5 STAP 4 – DEFINIEER ORGANISATIELAAG

2.5.1 Wat willen we bereiken?

Boven op de logistieke en informatie laag willen we nu de organisatielaag enten. Hierin specificeren we de rollen en verantwoordelijkheden die binnen de organisatie ervoor moeten zorgen dat de relevante IZAS-input in het (opruim)proces kan worden gemonitord.

2.5.2 Hoe pakt u dit best aan?

Taak 4.1 Identificeer rollen en verantwoordelijkheden van het aangepaste proces

Rekening houdend met de logistieke laag en de informatielaag wijst u hier de verschillende rollen verantwoordelijkheden van het aangepaste opruimproces toe.

Dit begint met het definiëren van de rollen, bijvoorbeeld:

- Terreinmedewerker (manuele veger)
- Vrachtwagen bestuurder
- Ploegverantwoordelijke
- Centrale databeheerder
- Algemeen verantwoordelijke
- ...

En vervolgens wijst u - rekening houdend met de logistiek laag en informatielaag - verantwoordelijkheden toe aan elk van de weerhouden rollen. Ook hier kunnen bepaalde verantwoordelijkheden aan meerdere rollen worden toegewezen en zal er een afweging moeten gebeuren aan wie deze verantwoordelijkheid best wordt toebedeeld (bv. omwille van bepaalde expertise of controlemogelijkheden).

TIP: Betrek partners. Soms gebeurt een deel van de zwerfvuilopruiming of het ledigen van straatvuilnisbakjes door andere gemeentelijke diensten (bijv. dienst voor parkbeheer) of door een intercommunale. Houd bij de rolverdeling rekening met deze partners, en betrek hen hierbij. Maak werkafspraken zodat zij de nodige informatie volgens de IZAS-vereisten kunnen aanleveren.

Taak 4.2 Beschrijf rollen en verantwoordelijkheden van het aangepaste opruimproces

Beschrijf hier de rollen en verantwoordelijkheden doorheen verschillende hoofdactiviteiten van het opruimproces.

Voor de beschrijving van de aanpassingen aan de hoofdactiviteiten van het opruimproces aan de vereisten voor de organisatielaag kan u gebruik maken van de procesmatrix (zie kolom "organisatielaag").

	Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
Voorbereiding				
Opruiming				
Afvoer en overslag				
Afvoeren en eindverwerking				
Nazorg				

2.5.3 Wat is het verwachte resultaat?

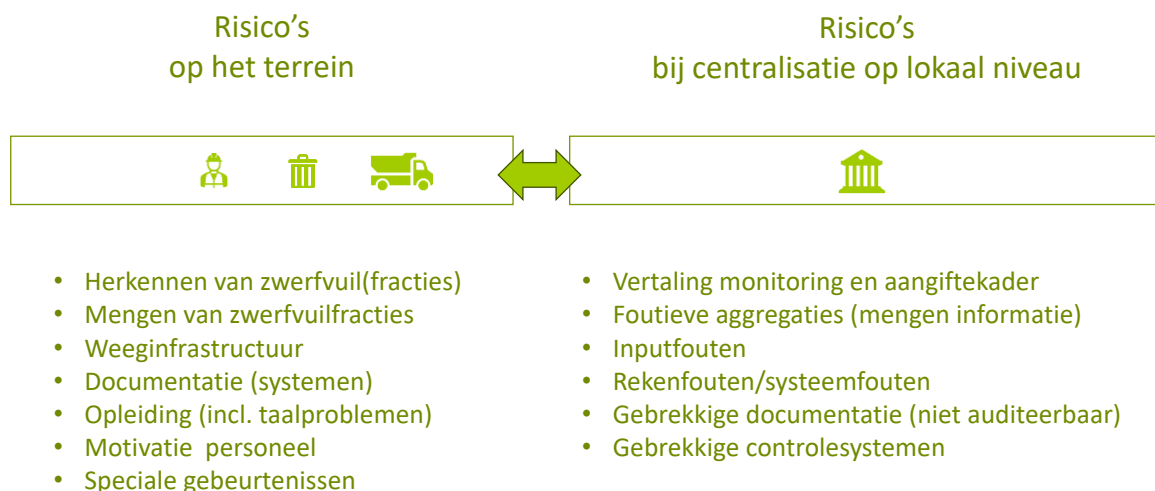
De organisatielaag van het IZAS-proces is gedefinieerd, ent zich op de logistieke laag en de informatielaag en is afgestemd op de gekozen monitoringsmethodes.

2.6 STAP 5 – DEFINIEER RISICOBEBEERLAAG

2.6.1 Wat willen we bereiken?

Eens de logistieke-, informatie- en organisatielagen van het aangepaste proces zijn uitgekristalliseerd, is het tijd om de belangrijkste risico's in kaart te brengen. Meer bepaald gaan we hier op zoek naar de risico's die de kwaliteit van de informatie die in de IZAS-vragenlijst zal worden ingegeven kunnen hypothekeren. Ter illustratie, en als eerste aanzet kan verwezen worden naar de risico's uit Figuur 3 hieronder.

Identificatie risico's

Figuur 3 - Voorbeelden van risico's in het opruimingsproces

2.6.2 Hoe pakt u dit best aan?

Taak 5.1 Identificeer en evalueer de risico's van het aangepaste proces

Overloop de verschillende stappen van het aangepaste proces en ga na welke risico's de kwaliteit van de IZAS-informatie kunnen hypothekeren.

Evalueer de geïdentificeerde risico's aan de hand van:

- de *probabiliteit* dat het risico zich voordoet zonder bijkomende maatregelen;
- de *impact* indien het risico zich zou voordoen (heeft het een substantiële vertekening van de meegedeelde zwerfvuilmeters tot gevolg of gaat het om een lichte afwijking?)

Er kan hier bijv. een schaal van Hoog, Medium en Laag gehanteerd worden.

Beschrijving risico	Probabiliteit	Impact
Risico #1	H	H
Risico #2	M	L
Risico #3	M	L
Etc.		

Taak 5.2. Identificeer en evalueer risicobeheersmaatregelen

Definieer gepaste (kostenefficiënte) risicobeheersmaatregelen voor de belangrijkste³ risico's met het oog op het vermijden of beperken van de probabiliteit en/of impact van deze risico's op de datakwaliteit.

TIP: Proportionaliteitsbeginsel bij keuze van risicobeheersmaatregelen. Het risicobeheer is erop gericht om de kwaliteit van de gegevens die in de IZAS-vragenlijst terecht komen, te borgen. Sommige risico's hebben slechts een kleine impact op de kwaliteit van de IZAS-informatie. Voor deze risico's is dan ook aanvaardbaar om meer beperkte maatregelen te nemen, zodat de kosten in verhouding staan tot het vermeden risico.

Taak 5.3 Integreer risicobeheersmaatregelen in het IZAS-proces

Deze risicobeheersmaatregelen dienen vervolgens in het opruimproces te worden geïntegreerd.

Voor de beschrijving van de aanpassingen aan de hoofdactiviteiten van het opruimproces aan de vereisten voor de risicobeheerlaag kan u gebruik maken van de procesmatrix (zie kolom "Risicobeheerlaag").

³ Bijvoorbeeld risico's waarvan probabiliteit en impact beide "Hoog" scores (HH) of waarvan de impact of probabiliteit "Hoog" scoort en het andere risicokenmerk 'medium' (HM en MH).

	Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
Vorbereiding				
Opruiming				
Afvoer en overslag				
Afvoeren en eindverwerking				
Nazorg				

TIP: Incidentenbeheer. Sommige gebeurtenissen zijn niet of moeilijk voorzienbaar. Deze gebeurtenissen kunnen aanleiding geven tot een incident die de kwaliteit van de IZAS-gegevens hypothekeert. Voorzie daarom in een procedure voor incidentenbehandeling waarbij het incident wordt gedocumenteerd en de impact voor de IZAS-gegevens wordt ingeschat. Daarnaast kunnen tevens maatregelen worden voorzien om toekomstige afwijkingen te vermijden en foutieve informatie tijdig te verbeteren.

2.6.3 Wat is het verwachte resultaat?

De belangrijkste risico's van het opruimproces werden geïdentificeerd en aangepaste beheersmaatregelen werden genomen zodat de kwaliteit van de IZAS-informatie kan worden verzekerd.

2.7 VOORBEELD CONSOLIDATIE INFORMATIE IN PROCESMATRIX

Ter afronding van dit addendum illustreren we hieronder hoe de resultaten uit het 5-stappenplan door middel van de procesmatrix kunnen samengebracht worden. Deze matrix kan dan als basis dienen voor het uittekenen van een aangepast proces en procedure dat aan de IZAS-vereisten voldoet.

Didactisch voorbeeld ingevulde procesmatrix

		proceslagen			
		Logistieke laag	Informatielaag	Organisatielaag	Risicobeheerlaag
procesactiviteiten	Vorbereiding	Aangepaste routes langs weegbrug; # tablet;		Teamcoördinator bepaalt aangepaste routes	Herkenning zwerfvuil -> pictogram/foto training; training gebruik tablets
	Opruiming	Afzonderlijke rolcontainers voor pmd	Melding afwijkingen/gebeurtenissen	Medewerkers ruimen op en contacteren bestuurder	
	Afvoeren & overslag	Afzonderlijke ophaling en opslag pmd en restfracties			Mengrisico -> gescheiden containers op overslaglocatie
	Afvoeren & eindverwerking	Afzonderlijke ophaling pmd en restfracties tot aan weging op weegbrug	Weegcijfers in tablet invoeren	Vrachtwagen bestuurder	
	Nazorg		Weegbon doorzenden Consolidatie terreincijfers in systeem/rekenblad xyz	Centrale coördinator organiseert consolidatie van terreindata	Gebrekkige staving -> opmaken afspraken rond boekhouding

Figuur 4 – Didactisch voorbeeld : ordening van informatie aan de hand van een procesmatrix